Tarkastusviraston tilinpäätös 2021

Tarkastusvaliokunta 25.5.2022

Sami Yläoutinen, Matti Okko
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Sisällys

- Tarkastusviraston toimenpiteet hallintoon ja taloudenhoitoon liittyen
- Vaikuttavuus- ja tulostavoitteet
- Toiminnan tuotokset ja tehokkuus
- Vaihtuvuus ja työhyvinvointi
- Arviointi
- Organisaatio ja johtamismalli

Tarkastusviraston toimenpiteet 2021-2022 hallintoon ja taloudenhoitoon liittyen

TrV on mietinnössään TrVM 2/2021 vp (O 4/2021 vp) suositellut ja todennut, että VTV:n:

1) tulee harkita säännöllistä, esimerkiksi neljännesvuosittain tapahtuvaa **raportointia tarkastusviraston pääjohtajan matka- ja kululaskuista** viraston ulkopuoliselle taholle. Jälkikontrollin tarkoituksena on vaikuttaa ennalta ehkäisevästi ja kiinnittää huomiota sääntöjen ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamiseen.

2) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä hyvän hallintotavan noudattamisen näkökulmasta toimivat kontrollijärjestelyt ja tehtävien organisointi ovat erittäin tärkeitä. Hyväksymisketjussa olisi hyvä olla useampi henkilö siten, että esimerkiksi **matkamääräyksen antaminen ja matkalaskun hyväksyntä olisivat eri henkilöiden vastuulla**. Näin hyväksyntä ei olisi yksin yhden henkilön vastuulla.

3) taloushallinnon prosessit ja kontrollit tulee olla asianmukaisesti järjestetty ja dokumentoitu.

VTV:n toimet suositusten toteuttamiseksi

1. Pääjohtajan kulujen raportointi toteutetaan puolivuosittain ja se sisältää pääjohtajan matka- ja kululaskujen lisäksi edustamiseen liittyvät kulut. Tiedot raportoidaan eduskunnan kansliatoimikunnalle. Ensimmäinen raportointi toteutetaan tammi-kesäkuulta 2022.

2. Pääjohtajan matkasuunnitelmat hyväksyy hänen sijaisensa ja matkalaskut hyväksyy hallinnosta ja resursseista vastaava johtaja.

- **3. Taloushallinnon prosessien ja kontrollien järjestäminen**

Taloussäännön ja muiden määräysten sekä ohjeiden kirjaukset tarkistettu.

Kanta-asiakaspisteiden valvonta on ohjeistettu, prosessi luotu ja ensimmäinen valvonta on toteutettu syksyllä 2021.

Taloushallintotehtävien kontrollit on kuvattu Valtiokonttorin ohjeen mukaisesti. Talouspalvelut testaa kontrollien toimivuutta ja raportoi johdolle havainnoistaan poikkeamaraportoinnilla. Sisäinen tarkastaja on käynyt kontrollien kuvauksen läpi. Testaustyö on jatkuvasti käynnissä.

Taloushallinnon prosessit kuvataan VTV:n asianhallintajärjestelmään Faktaan (webarkki) sekä erillisiin prosessikuvauksiin. Prosessien kuvausten laatiminen jonkin verran keskeneräinen.

Muita toimia taloudenhoitoa ja hallintoa koskien

- Kaikki keskeinen ohjeistus on käyty läpi ja ohjeisiin on tehty muutoksia ja täsmennyksiä
  - taloussääntö, hankintaohje, matkustusohje, etätyöohje, henkilöstön muistaminen ja edustamisen ohje
  - yleisperiaatteena kaikessa toiminnassa noudatetaan valtionhallinnon yleisiä määräyksiä ja ohjeita
- Viraston hankinnat on syksyllä 2021 arvoitu ulkopuolisen tahon (Hansel) toimesta, ja suositusten perusteella on tehty toimenpidesuunnitelma, jota on lähdetty toteuttamaan

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2021 –keskeiset nostot

Vaikuttavuus

- Vaikuttavuustarkastelussa on huomioitu
  - sidosryhmäkyselyn tulokset ja kehitys vuosien 2015, 2019 ja 2022 välillä
  - tarkastussuositusten toteutumisprosentti
  - tulostavoitteiden kehittyminen

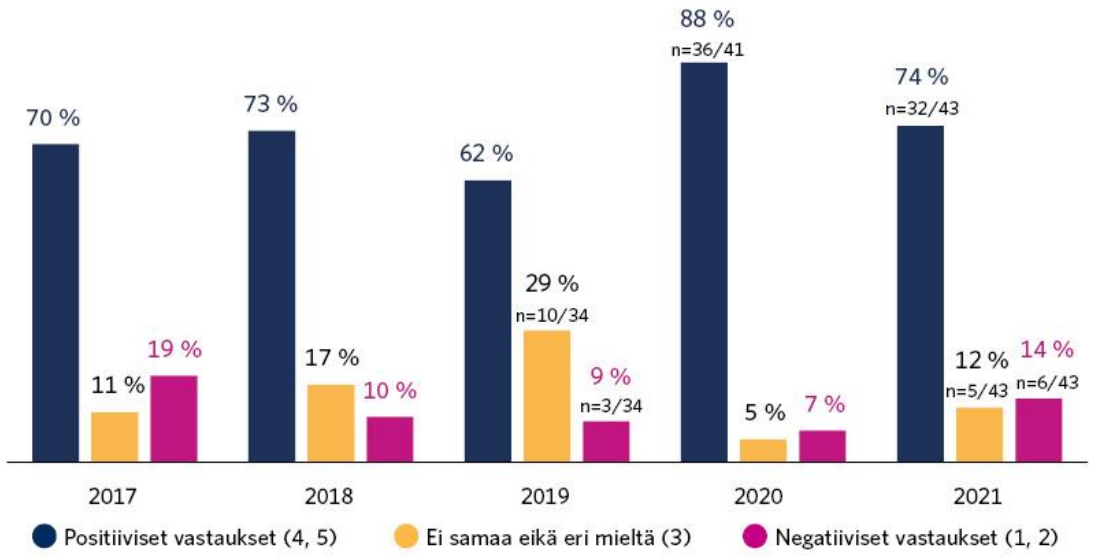

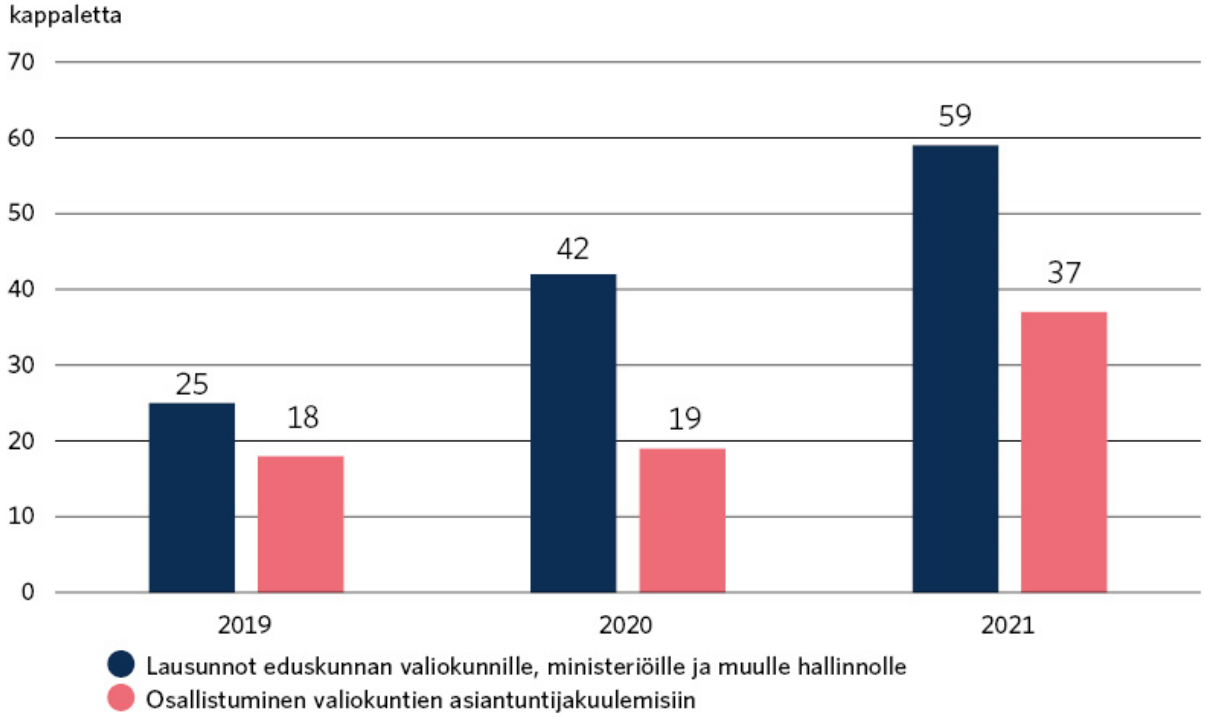
Kokonaisuutena arvioiden vaikuttavuuden voidaan katsoa laskeneen jonkin verran, vaikka myös positiivista kehitystä on joidenkin seurantatietojen osalta havaittavissa.

Tulostavoite 1: Tuotamme päätöksentekijöille toiminnan kehittämiseen ajankohtaista ja olennaista tietoa

Arvio: Tavoite on toteutunut melko hyvin.

Mittari: Tarkastussuunnitelman toteutuminen, sidosryhmäkyselyt, ***tarkastusten palautekyselyt****, suositusten toimeenpanoprosentti,* ***lausuntojen ja kuulemisten määrät****, ulkoisten verkkosivujen kävijämäärät, blogien ja katsausten lukijamäärät, Twitterin kohderyhmien sitoutumisaste*

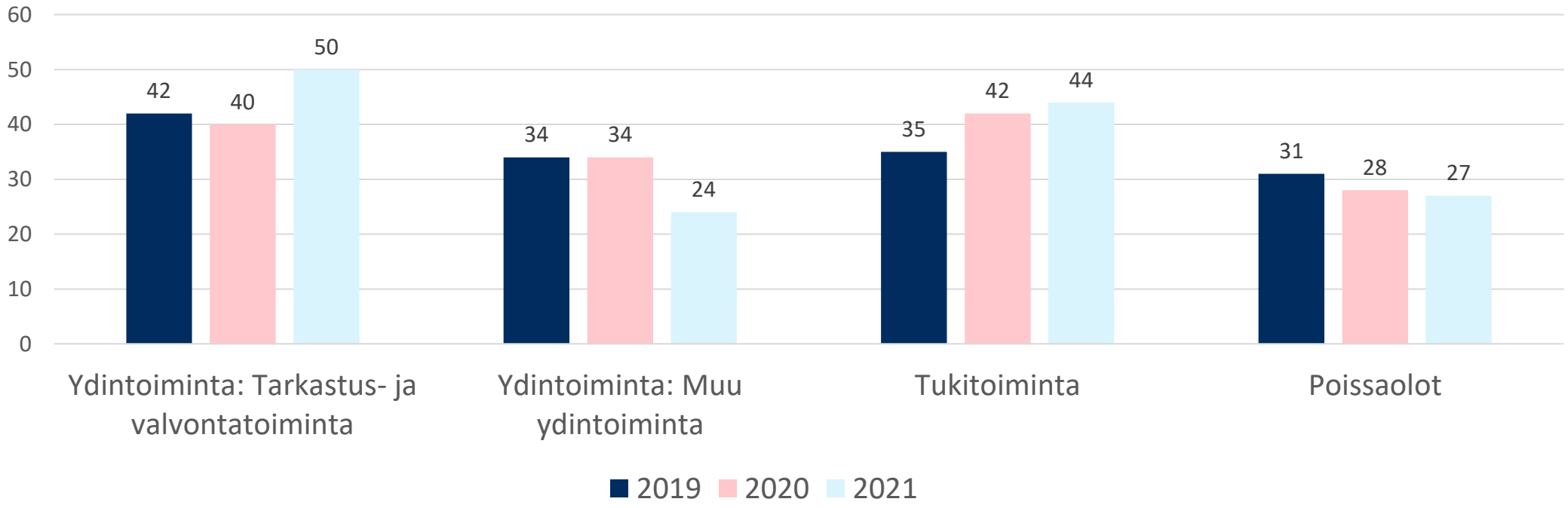

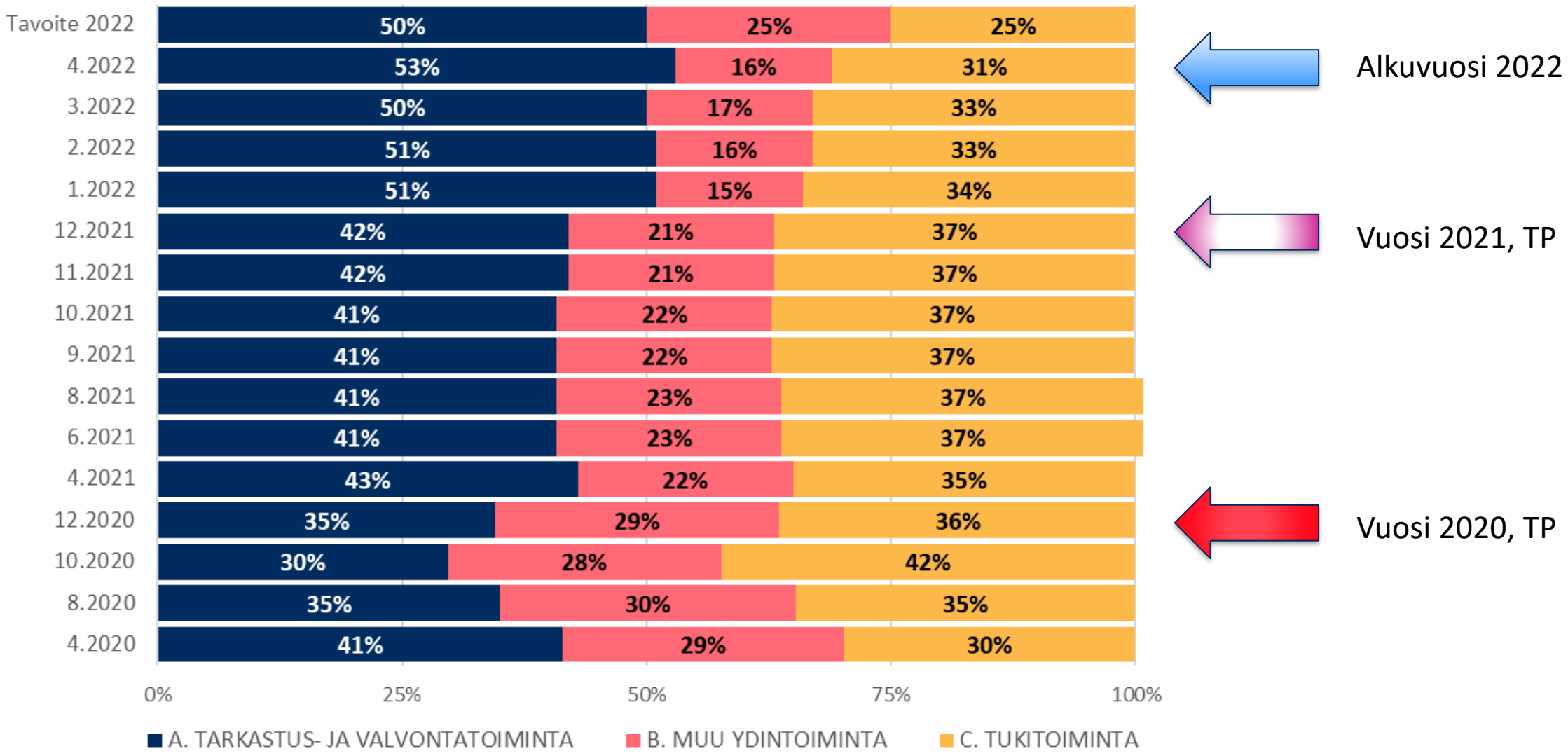
Saimme toimintamme kehittämiseen ajankohtaista ja olennaista tarkastustietoa (Asteikko: 1–5, EOS)

Työajan kohdentuminen

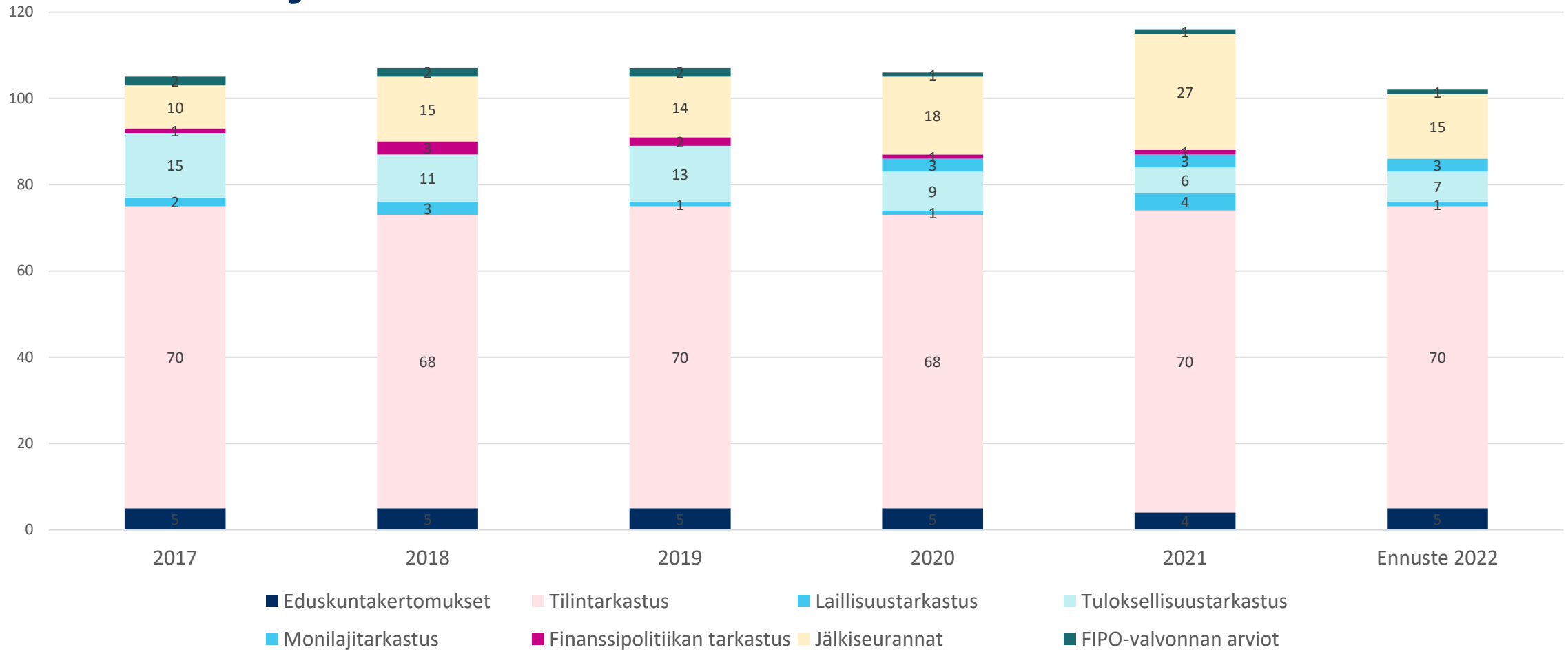
- Tarkastus- ja valvontatoimintaan käytetty työaika kasvoi 10 htv:llä
- Muuhun ydintoimintaan käytetty työaika väheni 10 htv:llä
  - Tarkastustoiminnan suunnittelun prosessia sekä kansainvälisen toiminnan käytäntöjä tarkistettiin
  - Digitalisaatiokehittäminen käynnistyi suunniteltua hitaammin
  - Koronapandemia vaikutti edelleen sidosryhmätyöhön

Työajan kohdentuminen liikkuu kohti tavoitejakaumaa

Tarkastus- ja valvontatoiminnan suoritteet

- Tarkastus- ja valvontatoiminnan suoritteiden kokonaismäärä kasvoi vuonna 2021. Kasvu johtui pääosin jälkiseurantaraporttien lukumäärän kasvusta.
- Tuloksellisuustarkastusten määrä on laskenut, sen sijaan laillisuustarkastusten määrä kasvoi.
- Vuodesta 2020 lähtien on tehty myös monilajitarkastuksia, joista osa on raportoitu tuloksellisuustarkastuksina.
- Eduskuntakertomusten, tilintarkastuskertomusten ja FIPO-valvonnan arvioiden määrä on luonteeltaan vakio. Puolueorganisaatioiden tarkastukset raportoidaan puoluerahoitusvalvonnan eduskuntakertomuksessa.
- Vuoden 2022 ennusteessa ei ole vielä huomioitu uusia tarkastusaiheita, jotka otettiin tarkastussuunnitelmaan joulukuussa.

Vaihtuvuus ja työhyvinvointi

Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	11,6 %	15,1 %	13,2 %	-12,6
Toisen työnantajan palvelukseen (%-osuus henkilöstöstä)	3,4 %	4,8 %	5,6 %	16,7
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	12,2 %	13,7 %	11,1 %	-19,0
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,5	3,4	4,2	23,5
Työterveyspalvelujen kustannukset nettona (€/htv)	872 €	985 €	944 €	-4,2
Työhyvinvointi, kokonaistyötyytyväisyyskeskiarvo kun arviointiasteikko 1–5 (VMbaro käytössä v. 2020 alkaen)	-	3,45	3,34	-3,2
Fiilismittari, yleisen fiiliseksen kehittyminen ja teema-alueet keskiarvo arviointiasteikko 1–5 (käytössä v. 2021 alkaen)	-	-	3,5	-

Lähtövaihtuvuusluku kokonaisuudessaan sisältää toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden lisäksi myös eläkkeelle siirtyneet sekä määräaikaisten palvelussuhteiden päättymiset.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

- Tarkastusviraston johto toteaa tehdyn sisäisen valvonnan arviointityön pohjalta, että ***sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetyt vaatimukset, lukuun ottamatta havaittuja puutteita ohjausympäristössä*.**
- Ohjausympäristön puutteet heijastuvat sisäisen valvonnan perusteisiin muun muassa epäselvyyksinä toimivaltuuksissa ja vastuissa. Ohjausympäristön puutteena voidaan nostaa esiin viraston johtamismallissa ja organisaatiorakenteessa havaitut heikkoudet sekä viraston aikaisemman ylimmän johdon puutteet esimerkillisessä toiminnassa.

Organisoinnin ja johtamismallin uudistaminen käynnissä

- Tarkastusvirasto toteutti viime vuonna henkilöstökyselyn avulla itsearvioinnin viraston johtamisjärjestelmästä, joka on ollut voimassa vuodesta 2019. Strategiafoorumin jäsenet vastasivat kyselyyn kesällä, ja lokakuussa oli henkilöstön vuoro. Kysely oli osa luottamuksen palauttamista ja toiminnan kehittämistä.
- Kyselyn vastauksista sekä henkilöstön kanssa pidetystä kyselyn purkutilaisuudessa esiin nousseista huomioista koostettiin loppuraportti, jonka annettiin tiedoksi uudelle pääjohtajalle toimenpiteitä varten. Sekä viraston johdon että henkilöstön näkemys nykyisestä johtamismallista on kriittinen ja eriasteisia korjaavia toimenpiteitä laajasti vaativa.
- **Pääjohtajan johdolla on käynnistetty organisaation ja johtamismallin uudistamiseen tähtäävä työ keväällä 2022. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön osallistamiseen ja näkemyksiin**

Kiitos!

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
STATENS REVISIONSVERK

Tack!